

ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ
สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

The Policy Recommendations in Educational Administration for
Vocational Skills Promotion of Secondary School Students at Educational
Opportunity Expansion Schools in Special Area of Chiang Rai Province

(Received: June 19, 2018; Revised: August 30, 2018; Accepted: September 3, 2018)

กัญญาณัฐ ปูนา¹

Kanyanat Poona

พูนชัย ยาวีราช²

Phoonchai Yawirach

ไพรง รัตนชูวงศ์³

Pairop Rattanchuwong

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อค้นหาแนวทางและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565) โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย จำนวน 32 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ/ตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานตามสภาพจริง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการประชุมสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร PNI^{modified}

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันมีคุณภาพการดำเนินงานสูงสุดในการจัดการองค์การ ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมา คือ ด้านการควบคุม ส่วนรายการที่มีคุณภาพการดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.07$) และทักษะอาชีพที่มีคุณภาพการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมา คือ ทักษะด้านสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ส่วนทักษะที่มีคุณภาพ

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: kanyanat.kim@gmail.com

Faculty of Education Chiangrai Rajabhat University

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education Chiangrai Rajabhat University

³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Faculty of Education Chiangrai Rajabhat University

การดำเนินงานต่ำสุด ได้แก่ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($\bar{X} = 2.88$) 2) ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ($PNI_{Modified} = 0.47$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน ($PNI_{Modified} = 0.43$) และทักษะ ที่มีความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานสูงสุด คือ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($PNI_{Modified} = 0.49$) รองลงมา คือ ทักษะด้านการเป็นผู้ริเริ่มและกำกับดูแลตนเองได้ ($PNI_{Modified} = 0.48$) 3) แนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้ทรัพยากรระหว่างเครือข่ายและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน 2) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสารและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรได้รับผิดชอบตามที่ตนเองถนัดและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3) มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ สร้างโอกาสให้บุคลากรได้รับรู้ในงานที่ปฏิบัติและปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง 4) ควรศึกษาวิเคราะห์นโยบายเพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการควบคุมมีวางแผนการวิเคราะห์ความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยง 5) ควรมีการจัดทำการศึกษาวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบด้านทักษะอาชีพ 5 ทักษะ พบว่า ควรมีการออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะประยุกต์ทักษะเชิงบูรณาการและสร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพอย่างหลากหลาย 6) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก มี 7 ด้าน 1) ด้านการพัฒนาแบบการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ 2) ด้านการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการ 3) ด้านการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน 4) ด้านการพัฒนาแผนการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมภารกิจ 5) ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการองค์กร เน้นการกระบวนกรบริหารแบบมีส่วนร่วม 6) ด้านการพัฒนาแบบการจัดการศึกษา ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีงานทำ และ 7) ด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ ทักษะอาชีพ พื้นที่พิเศษ

Abstract

The objectives of this study were to examine the conditions and needs for educational administration, and to develop and propose educational administration promoting vocational skills for secondary school students at educational opportunity

expansion schools in special area of Chiang Rai province covering 5 years (2018 - 2022). This mixed method study recruited the samples from 32 schools that included school administrators and teachers at educational opportunity expansion schools in special area of Chiang Rai province. The instruments were questionnaire, fieldwork survey, structured interview, and focus-group discussion. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and needs index analysis using $PNI_{Modified}$ formula.

The results showed that 1) The aspect showing the highest operation quality in the present situation was organization ($\bar{X} = 3.26$), followed by control aspect. The aspect holding the lowest performing quality was planning ($\bar{X} = 3.07$). The aspect showing the highest operation quality in occupational skills were leadership skills and responsibilities ($\bar{X} = 3.10$), followed by social skills and cross-cultural learning. The skills in the lowest operation quality were flexibility and adaptability skills ($\bar{X} = 2.88$). 2) The highest operational needs was planning ($PNI_{Modified} = 0.47$), followed by action plan implementation ($PNI_{Modified} = 0.43$). The most demanding skills were flexibility and adaptability ($PNI_{Modified} = 0.49$), followed by self-initiative and self-dependence skills. 3) The guidelines for educational administration promoting vocational skills for secondary school students at educational opportunity expansion schools in special area of Chiang Rai Province were proposed. 1) Plan the use of resources between the network and establishing collaborative network with other organizations that benefit the learner. 2) Implement technology for use in communication, define the authority and responsibility for personnel to be responsible for their own competence, and support the personnel receive consistent training. 3) Develop cooperation between government agencies, private and business sectors, in building the opportunity for staff to understand about in their work and practice thoroughly. 4) Analyze the policy in determining the regulations for controlling and perform risk analysis and risk management planning. 5) Undertake research and development to create new innovations that meet the needs of learners and the community. Taking into account on 5 aspects of vocational skills, the analysis results showed that the educational administration should provide opportunities for learners to apply integrated skills and to build learning system that focuses on competency, allow networking partners to participate in educational administration in order that the learners could learn various career opportunities from the future employers. 6) The policy recommendations for educational administration promoting vocational skills at secondary school students in special area of Chiang Rai Province covering 5 years (2018 - 2022), in

overall, were appropriate and possible at high level which covered 7 aspects; 1) Developing learning model for vocational skills and employment, 2) Promoting research and development to monitor and evaluate the management, 3) Promoting collaborative networking, 4) Developing control plan covering the mission, 5) Promoting the use of technology in organizational management and focus on participatory management, 6) Developing educational administration model, promote development of networks to mobilize educational management resources in enhancing vocational skills and employment, and 7) Networking for participation in educational administration to promote vocational skills and employment.

Keywords: Administration, Vocational skills, Special area

บทนำ

จังหวัดเชียงราย มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พม่า ลาว ได้รับประกาศให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูง มีความยากลำบากในการคมนาคม ขาดแคลนสาธารณูปโภค มีความเสี่ยงภัย และเป็นแหล่งชุกชุมของโรคภัยไข้เจ็บ จึงได้รับประกาศจากกระทรวงการคลังกำหนดให้เป็นสำนักงานในพื้นที่พิเศษ ซึ่งแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้ให้ความหมายของพื้นที่พิเศษว่าหมายถึง พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน พื้นที่เกาะแก่งชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม จากสภาพบริบทของพื้นที่และความต้องการของผู้เรียนที่ต่างกัน การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสพื้นที่พิเศษเน้นเรื่องของวิชาการอย่างเดียวจึงไม่ประสบความสำเร็จ เพราะเด็กในพื้นที่ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2560 - 2564) ว่าสภาพปัญหาการจัดการศึกษาในพื้นที่ชายแดน จำแนกเป็นรายด้าน คือ 1) ด้านผู้เรียน คือ เมื่อจบการศึกษาแล้วไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะทางเทคโนโลยีและภาษาที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ 2) ด้านหลักสูตร คือ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของกำลังคนในพื้นที่ ตลาดแรงงาน สถานประกอบการ และขาดการส่งเสริมด้านวิชาชีพเพื่อพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมในท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1)

เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วชิราพร สุวรรณศรวล (2556 : 182) ได้กล่าวถึงความต้องการในการดำเนินการจัดการศึกษาทางเลือกเพื่อเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนว่า ควรสอนงานวิชาชีพให้นักเรียนเพื่อที่จบมาสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ และควรจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นให้นักเรียน แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประกอบด้วย 1) ผู้เรียนมีเจตคติต่อการประกอบอาชีพ 2) สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ผู้เรียน โดยมีกลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดหลักสูตร

อาชีพควบคู่กับวิชาสามัญ 2) สนับสนุนให้สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจัดหลักสูตรวิชาชีพโดยความร่วมมือกับสถาบันอาชีวศึกษา และสถานประกอบการ 3) พัฒนาผู้เรียนด้านทักษะอาชีพให้เต็มศักยภาพ

ดังนั้นจึงเป็นที่มาของปัญหาการวิจัยว่า จะมีแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย อย่างไรเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สนองแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่พิเศษจังหวัดเชียงราย โดยนำเสนอแนวทางในรูปของข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565)

ประโยชน์ของการวิจัย

ด้านความรู้

ผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษา นำไปสู่การได้มาซึ่งแนวทางและข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

ด้านการนำไปใช้

เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา นำไปใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ความต้องการของผู้เรียน และบรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย โดยยึดตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การปฏิบัติตามแผน การควบคุม และการตรวจสอบประเมินผล
2. ทักษะอาชีพ ประกอบด้วย ทักษะด้านความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ทักษะด้านการริเริ่มและการแก้ปัญหาตนเองได้ ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะด้านการมีผลงานและความรับผิดชอบตรวจสอบได้ และทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ
3. ข้อเสนอเชิงนโยบาย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของนโยบาย และแนวทางของนโยบายขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย จำนวน 32 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 32 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2.1 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

1.2.2 แบบสังเกต/ตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานตามสภาพจริง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

PNI
modifind

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

2.1 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดเชียงรายจำนวน 3 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 3 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง

2.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่ตอบ นำเสนอในรูปแบบความเรียง

3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565)

3.1 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครู จำนวน 3 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจงและไม่ใช้บุคคลที่ให้ข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

3.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 แบบบันทึกการประชุมและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมสนทนากลุ่ม

3.2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายฯ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญจากการประชุมสนทนากลุ่มแล้วสังเคราะห์เป็นความเรียง หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบาย

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย จำแนกตามองค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวมคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดองค์การ ($\bar{X} = 3.26$) รองลงมาคือ ด้านการควบคุม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มทักษะอาชีพ 5 ทักษะ ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.10$) รองลงมาคือ ทักษะด้านสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($\bar{X} = 2.88$)

2. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็นในระดับสูง รายการที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการวางแผน ($PNI_{Modified} = 0.47$) รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามแผน ส่วนรายการที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ด้านการควบคุม ($PNI_{Modified} = 0.29$) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มทักษะอาชีพ 5 ทักษะ ทักษะที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ($PNI_{Modified} = 0.49$) รองลงมาคือ ทักษะด้านการเป็นผู้ริเริ่มและกำกับดูแลตนเองได้ ส่วนทักษะที่มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านการมีผลงานและสามารถตรวจสอบได้ ($PNI_{Modified} = 0.44$)

3. แนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ด้านการวางแผน พบว่า ควรมีการศึกษาริบทของพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างเครือข่าย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ ด้านการจัดองค์การ พบว่า ควรมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดต่อสื่อสาร และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรได้รับผิดชอบตามที่ตนเองถนัดและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครือข่าย มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่าย สร้างโอกาสให้บุคลากรได้รับรู้ในงานที่ปฏิบัติและปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง ด้านการควบคุม พบว่า ควรมีการวิเคราะห์นโยบายเพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการควบคุม มีการวางแผนการวิเคราะห์ความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยง และรายงานความก้าวหน้าระหว่างการทำงานและเทียบเคียงความคืบหน้าในการดำเนินงานกับมาตรฐานที่วางไว้ ด้านการตรวจสอบประเมินผล พบว่า ควรมีการจัดทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง และให้ภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบด้านทักษะอาชีพ 5 ทักษะ พบว่า โรงเรียนควรมีการออกแบบการเรียนรู้จาก

การทำโครงการหรือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน และเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ประกอบด้วยข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาแผนการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมภารกิจ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการองค์กร เน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีงานทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ

การอภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการจัดองค์กรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะว่าโรงเรียนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรตามความสามารถและความถนัดของแต่ละบุคคลและการออกแบบโครงสร้างภาระงานไว้อย่างชัดเจน รวมไปถึงเห็นความสำคัญของการติดต่อประสานงานภายในและภายนอกองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด บางโม (2552 : 278) กล่าวไว้ว่า การจัดการองค์การหมายถึงการกำหนดโครงสร้างขององค์การอย่างเป็นทางการโดยการแบ่งออกเป็นหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาคือด้านการควบคุม เพราะว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการโดยยึดนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดและดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับ เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบด้านทักษะอาชีพ 5 ทักษะ พบว่า ทักษะด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพราะว่าภาวะผู้นำและความรับผิดชอบเป็นทักษะที่สำคัญและขาดไม่ได้สำหรับการประกอบอาชีพ เช่น ความเป็นผู้นำในเรื่องการทำงาน ความเป็นผู้นำในเรื่องการสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งสถานศึกษาได้บูรณาการในรูปแบบของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ สอดคล้องกับแนวโน้มการจ้างงานในตลาด AEC ทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานสู่ภูมิภาคและจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย พร้อมทั้งแรงงานไทยเคลื่อนย้ายออกนอกประเทศ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนต้องปรับตัวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและมีความจำเป็นที่ต้องเข้าใจเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างสมานฉันท์ (กัญญภัทร จำปาทอง, 2559 : 78)

2. ความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย พบว่า ด้านการวางแผน มีค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็นสูงสุด เพราะโรงเรียนต้องการให้มีการวางแผนการกำหนดงบประมาณในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน สอดคล้องกับ พูนชัย ยาวีราช (2558 : บทคัดย่อ) ว่า ปัญหาด้านงบประมาณของโรงเรียน คือ จำนวนงบประมาณที่ได้รับเป็นจำนวนที่น้อยมาก ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จึงต้องการให้มีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการบริหารจัดการและเป้าหมายของการดำเนินงานร่วมกับเครือข่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ อภัยใจ และ คนอื่น ๆ (2560 : 171; อ้างอิงจาก ธร สุนทรายุทธ, 2553 : 1) กล่าวถึงเงื่อนไขความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษาด้านอาชีพ ได้แก่ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด การสนับสนุนจากองค์กรภายนอก โดยได้รับทั้งความรู้ งบประมาณ ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานอื่น สอดคล้องกับ สมยศ นาวิการ (2546 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ว่า การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกับเครือข่ายทั้งสถานประกอบการ ผู้ประกอบการ และสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาชีพ รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามแผน โดยภาพรวมมีความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง พบว่า การสร้างเครือข่ายการทำงานกับฝ่ายต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด จะเห็นได้ว่า สถานประกอบการ สถาบันอาชีวศึกษาและภาคีเครือข่าย มีทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอต่อการเสริมสร้างทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน รวมไปถึงโครงการที่ ต่อยอดการศึกษาต่อและการมีงานทำให้กับผู้เรียน เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบของทักษะอาชีพ 5 ทักษะ พบว่า ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัวมีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพราะว่า จังหวัดเชียงรายจัดอยู่ในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษซึ่งจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการค้าเสรี ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะการปรับตัวเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญภัทร จำปาทอง (2559 : 77) ว่า การปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของงาน การปรับตัวตามความเหมาะสมของบริบทที่กำหนดในฐานะผู้ประกอบการ ความยืดหยุ่นจะสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการทำงานที่ดี รองลงมา คือ ทักษะด้านการเป็นผู้ริเริ่มและกำกับดูแลตนเองได้ ทักษะด้านสังคมและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ทักษะด้านการมีผลงานและสามารถตรวจสอบได้ และทักษะด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบตามลำดับ

3. แนวทางในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ด้านการวางแผน พบว่า ควรมีการศึกษาบริบทของพื้นที่ มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างเครือข่าย และสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับ สอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ และ คนอื่น ๆ (2560 : 175) ว่า โรงเรียนควรวางแผนร่วมกับชุมชนและหน่วยงานอื่นในการใช้ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน โดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่นหรือการใช้ทรัพยากรร่วมกันกับหน่วยงานอื่น มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างเครือข่าย นอกจากนั้นแล้วโรงเรียนควรมีการจัดสรรงบประมาณหรือทรัพยากรอื่นเพื่อการสนับสนุนด้านการสอนอาชีพอย่างเพียงพอ ด้านการจัดองค์กร พบว่า ควรมีการนำเทคโนโลยี

มาใช้ในการติดต่อสื่อสารและกำหนดอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรได้รับผิดชอบตามที่ตนเองถนัดและส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่ม้อย และคนอื่น ๆ (2555 : 108) ว่า กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนให้หน่วยงานในสังกัดประสานความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการอบรมพัฒนาผู้เรียนและขยายความร่วมมือดังกล่าวไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ด้านการปฏิบัติตามแผน พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสร้างเครือข่าย มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างเครือข่ายสร้างโอกาสให้บุคลากรได้รับรู้ในงานที่ปฏิบัติและปฏิบัติงานได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับ กัญญภัทร จำปาทอง (2559 : 76) พบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถจัดพื้นที่การเรียนรู้ให้เยาวชนเข้าไปศึกษา ได้จัดตั้งหลักสูตรที่เป็นการสอนทางด้านทักษะชีวิตและอาชีพ เพื่อนำเสนอโรงเรียนหรือสถาบันอาชีวศึกษาจะทำให้เกิดประโยชน์มากขึ้น และ ณรงค์ อภัยใจ และ คนอื่น ๆ (2560 : 304) ว่า การเสริมสร้างแรงจูงใจการสร้างขวัญกำลังใจของครูและบุคลากรนั้น ทางโรงเรียนควรทำความร่วมมือกับเครือข่ายที่สนับสนุนโรงเรียนในการพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการสอนอาชีพ ด้านการควบคุม พบว่า ควรศึกษาวิเคราะห์นโยบายเพื่อนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการควบคุม มีการวางแผนการวิเคราะห์ความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงและรายงานความก้าวหน้าระหว่างการทำงานและเทียบเคียงความคืบหน้าในการดำเนินงานกับมาตรฐานที่วางไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ สาคร สุขศรีวงศ์ (2552 : 26-27) กล่าวว่า การควบคุมหมายถึงการติดตามตรวจสอบการทำงานในส่วนต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อให้ผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นเป็นไปตามมาตรฐานหรือเป้าหมายที่กำหนด เริ่มตั้งแต่การกำหนดขอบเขตและสิ่งที่ต้องการควบคุม การกำหนดมาตรฐาน/เป้าหมาย การเปรียบเทียบผลกับมาตรฐาน/เป้าหมาย ด้านการตรวจสอบประเมินผล พบว่า ควรมีการจัดทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีการลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลจริง และให้ภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับแนวคิดของ Greenberg and Mattison (1955 : np.) ได้จำกัดความหมายของการประเมินผล คือ การติดตามผลการปฏิบัติซึ่งมุ่งวัดการบรรลุถึงความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบด้านทักษะอาชีพ 5 ทักษะ พบว่า โรงเรียนควรมีการออกแบบการเรียนรู้จากการทำโครงการหรือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สร้างระบบการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะเป็นฐาน และเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ วิจารณ์ พานิช (2555 : 67) พบว่า การเรียนรู้จากการทำโครงการเป็นวิธีเรียนโดยใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Productivity) สอดคล้องกับ ณรงค์ อภัยใจ และ คนอื่น ๆ (2560 : 304) พบว่า ควรนำหลักสูตรประกาศนียบัตร (ปวช.) มาประยุกต์ทั้งด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงทั้งในโรงเรียนและสถานประกอบการ มีการฝึกประสบการณ์จริง การวัดประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะด้านอาชีพ มีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย ประจำปีงบประมาณ 2560-2564 (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย, 2559 : 25) ว่า ควรส่งเสริมสถานศึกษาทุกระดับในพื้นที่พิเศษให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

4. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ประกอบด้วยข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานร่วมกัน ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาแผนการควบคุมการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมภารกิจ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการองค์กร เน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีงานทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพและการมีงานทำ สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555 : 37) ซึ่งมีความเห็นตรงกับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. ได้กล่าวไว้ในหนังสือแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่า การนำระบบสนับสนุนและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ไปสู่การปฏิบัติ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบ PBL ที่ผู้กระตุ้นให้นักเรียนเกิดคำถามอยากรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เกิดความต้องการสืบค้นหาคำตอบที่ถูกอ้างอิงด้วยทฤษฎีความรู้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเพื่อน และร่วมกันลงมือปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ยืนยันสมมติฐานคำตอบ เกิดจินตนาการพัฒนาผลงานและนวัตกรรมที่ทำให้การดำรงชีวิตมีคุณภาพในโลกแห่งอนาคตของศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิราพร สุวรรณศรวล (2556 : 186) พบว่า ควรสอนงานวิชาชีพให้แก่แก่นักเรียนเพื่อที่จบมาสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับ ศุภโชค ปิยะสันต์ (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า การสอนอาชีพที่มีความสอดคล้องกับสภาพบริบทและศักยภาพในพื้นที่ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง มีจุดมุ่งหมายการจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพ มีทักษะในการประกอบอาชีพและมีรายได้ระหว่างเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการวางแผนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การกำหนดงบประมาณในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน ดังนั้นโรงเรียนจึงควรส่งเสริมการสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อระดมทรัพยากรในการบริหารจัดการการศึกษาสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน ศิษย์เก่า สถานประกอบการ และสถาบันอาชีวศึกษาในการบริหารจัดการการศึกษาในรูปแบบของการทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU)
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย ทั้ง 7 ด้าน ไปพิจารณากำหนดเป็นแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดได้นำไปปฏิบัติให้เกิด

ประโยชน์สูงสุด

3. สถานศึกษาควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนารูปแบบการศึกษาเพื่อทักษะอาชีพและการมีงานทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการทำวิจัยและพัฒนาเพื่อตรวจสอบและประเมินผลการบริหารจัดการ ไปพิจารณากำหนดเป็นแนวทางเพื่อให้บุคลากรในสังกัดได้นำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำข้อเสนอเชิงนโยบายฯ ลงสู่การปฏิบัติด้านผู้เรียน/ครู/ผู้บริหาร/ชุมชน/ภาคีเครือข่าย เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาผลการนำข้อเสนอเชิงนโยบายฯ ลงสู่การปฏิบัติด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ควรติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน
3. ควรศึกษาแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาพื้นที่พิเศษ จังหวัดเชียงราย

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กัญญภัทร จำปาทอง. (2559). แนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนเรื่องทักษะอาชีพ ผ่านสื่อโทรทัศน์ในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสต์เทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*, 6(3), 69-79.
- ขวัญดาว แจ่มแจ้ง. (2558). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนรายวิชาเคมีอินทรีย์ และปฏิบัติการ 2. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*, 10(29), 87-100.
- ณรงค์ อภัยใจ และ คนอื่น ๆ. (2560). *รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพสำหรับเด็ก ด้อยโอกาส โรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริ*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- พูนชัย ยาวีราช. (2558). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ในเขตพื้นที่ตำบลเวียงชัย*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- วชิราพร สุวรรณศรวล. (2556). *รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกสำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ในเขตพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(ฉบับพิเศษ), 182.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

ศุภโชค ปิยะสันต์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับ
โรงเรียนในพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

สมคิด บางโม. (2552). *องค์การและการจัดองค์การ*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สมยศ นาวิการ. (2546). *การบริหารและพฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.

สาคร สุขศรีวงศ์. (2552). *การจัดการ : จากมุมมองนักบริหาร*. กรุงเทพฯ: จี.พี.ไซเบอร์พริ้นท์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานฯ.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงราย. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดเชียงราย ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2564*. เชียงราย: สำนักงานฯ.

สุกัญญา แซ่มซ้อย และ คนอื่น ๆ. (2555). *การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ : โรงเรียน
ถนนมหาราชบุรีรัมย์. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 35(1), 100.*

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

Greenberg, B.G. and Mattison, B.F.. (1955). *Evaluation : A measurement of the
effectiveness of the program and effectiveness should be measured interms
of the fulfillment of the program's objectives*. np: np.